

וְהַסֵּתֵר הַזֶּה, וַיִּלְךָ רְאוּבֵן, זֶה צַד הַדְּרוֹם, מִשּׁוֹם כֶּף דְּגָלוֹ בְּדְרוֹם, שֶׁהוּא רֹאשׁ לְשָׁנַיִם עֹשֵׂר הַתְּחוּמִּים, וְהַשּׁוֹקֵתוֹ שֶׁל צַד הַדְּרוֹם לְמִצַּא עֲלֵה וְתִקְרַכְתָּ לְגַבִּירָה לְכַרְךָ אוֹתָהּ.

מַה כְּתוּב? וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה. הֲלֹךְ לְחַפֵּשׂ בְּכָל אוֹתָם הַגְּנֻזִים שָׁלָה, וַיִּמְצָא בַּשָּׂדֶה הַזֶּה אוֹתָם הַדוּדָאִים, וְעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר הַדוּדָאִים נָתְנוּ רִיחַ, וְאוֹתָם שְׁנֵי כְּרוּבִים שָׁהֶם הַתְּקוּנִים שָׁלָה, לְהַעִיר הַתְּעוֹרְרוֹת לְמַעֲלָה, שֶׁהָרִי בְּכָל אוֹתָם הַתְּקוּנִים שֶׁל הַשָּׂדֶה הַזֶּה אֵין תְּקוּנָה שִׁיעוֹרֵר כְּלָפִי מַעֲלָה, וְכַן הַכְּרוּבִים.

מִתִּי צַד הַדְּרוֹם מִתְּעוֹרֵר אֲלֵיהָ לְמִצַּא עֲלֵה לְכַרְךָ אוֹתָהּ? בִּימֵי קְצִיר חֲטִים, בְּזִמְנָה שֶׁמַּחֲלֶקֶת חֶלֶק שָׁלַל לְאוּכְלוֹסִיָּה, וְכָל קוֹצְרֵי הַשָּׂדֶה. מִיָּד - וַיָּבֵא אֹתָם אֶל לֶאֱהָ אִמּוֹ. מַעֲלָה רִיחַ וְהַתְּעוֹרְרוֹתָם לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, הָעוֹלָם הַנִּכְסָה, מִשּׁוֹם שֶׁמַּעִיר [שִׁיעוֹרֵר] בְּרִכּוֹת לְעוֹלָם הַתְּחוּמִּים.

וְכַאֲשֶׁר מִתְּבַרְכֵת, אוֹתָם הַדוּדָאִים לּוֹקְחִים וְנוֹתְנִים לְכָל הָעוֹלָמוֹת, שֶׁכְּתוּב הַדוּדָאִים נָתְנוּ רִיחַ וְעַל פְּתַחֲנוּ כָּל מְגָדִים. כַּאֲשֶׁר הֵם נָתְנוּ רִיחַ, אוֹתוֹ הָרִיחַ לּוֹקְחֵם אוֹתוֹ צַד הַדְּרוֹם לְהַתְּעוֹרֵר לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. מִיָּד - עַל פְּתַחֲנוּ כָּל מְגָדִים, וְכָל טוֹב לֹא חָסַר [הַכֵּל] מִהָעוֹלָם.

הָעוֹלָם הַתְּחוּמִּים לֹא מִתְּעוֹרֵר לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, אֲלֵא כְּשֶׁאוֹתָם דוּדָאִים נוֹתְנִים רִיחַ לְזִמְנָה. כִּינֵּן שֶׁהֵם נוֹתְנִים רִיחַ לְזִמְנָה, וְהַיְמִין מִתְּעוֹרֵר לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, מִיָּד הָעוֹלָם הַתְּחוּמִּים לֹא מִתְּעוֹרֵר לְצַד הַיְמִין.

אֲזַי הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן בְּשִׁמְחָה, בְּשִׁעֲשׂוּעַ, מְשִׁיב אֲלֵיהָ, וְאוֹמְרֵת הַמַּעֲטָה קִחְתָּךְ אֶת אִישִׁי, כַּאֲשֶׁר אֶל בַּתָּהּ. וְאִם כֶּן, בְּעֲלֵה שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הוּא יַעֲקֹב? לֹא כֶּן, אֲלֵא תְּשׁוּקַת הָאֵב תְּמִיד אֵינָה אֲלֵא

וְסִטְרָא דָא, וַיִּלְךָ רְאוּבֵן, דָּא סִטְרָא דְדְרוֹם. בְּגִין כֶּף דְּגַלְיָה בְּדְרוֹם, דְּאִיהוּ רִישָׁא לְתַרְסֵר תְּחוּמִּין, וְתִיאוּבְתִיָּה דְסִטְרָא דְרוֹם, לְאַשְׁפְּחָא עֲלֵה וְתִקְרַכְבָּא לְמִטְרוּנִיתָא לְכַרְכָּא לָהּ.

מַה כְּתוּב, וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה, אֲזַל לְחַפֵּשׂא בְּכָל אֵינוֹן גְּנִיזִין דִּילָהּ, וְאַשְׁפַּח בְּהַאי שָׂדֶה אֵינוֹן דוּדָאִים, וְעֲלִיָּהוּ אוֹתָמֵר (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) הַדוּדָאִים נָתְנוּ רִיחַ, וְאֵינוֹן תְּרִין כְּרוּבִים, דְּאֵינוֹן תְּקוּנִין דִּילָהּ, לְאַתְעָרָא אֲתַעְרוּ לְעִילָא, דְּהָא בְּכָל אֵינוֹן תְּקוּנִין דְּהַאי שָׂדֶה, לִית תְּקוּנָא דִּיתְעַר לְגַבִּי עִילָא, בְּרַ כְּרוּבִים.

סִטְרָא דְרוֹם אֵימְתִי אֲתַעַר לְגַבְהָ, לְאַשְׁפְּחָא עֲלֵה לְכַרְכָּה לָהּ. בִּימֵי קְצִיר חֲטִים, בְּזִמְנָא דְפְּלִיגַת חוּלְקָא שְׁלָלָא לְאוּכְלוֹסִיָּה, וְכִלְהוּ חֲצָדֵי חֶלְקָא. מִיָּד וַיָּבֵא אוֹתָם אֶל לֶאֱהָ אִמּוֹ, סָלִיק רִיחָא, וְאַתְעָרוּ דְלֵהוֹן לְגַבִּי עֲלֵמָא עֲלָהּ, עֲלֵמָא דְאַתְפְּסִיָּא, בְּגִין דְּאַתְעַר (נ"א דִּיתְעַר) בְּרַכְאֵן לְעֵלְמָא תַתָּא.

וְכַד אֲתַבְרַכָּא, אֵינוֹן דוּדָאִים נְקֻטִין וְיִהְיִין לְכָל עֲלִמִין. דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) הַדוּדָאִים נָתְנוּ רִיחַ וְעַל פְּתַחֲנוּ כָּל מְגָדִים. כַּד אֵינוֹן נָתְנוּ רִיחַ, הַהוּא רִיחָא נְקִיט לֵיהּ סִטְרָא דְרוֹם לְאַתְעָרָא לְגַבִּי עֲלֵמָא עֲלָהּ, מִיָּד עַל פְּתַחֲנוּ כָּל מְגָדִים, וְכָל טוֹבָא לֹא חָסִיר (ס"א מְכֵלָא) מִעֲלֵמָא.

עֲלֵמָא תַתָּא לֹא אֲתַעַר לְגַבִּי עֲלֵמָא עֲלָהּ, אֲלֵא כַּד אֵינוֹן דוּדָאִים יְהִיִין רִיחָא לִימִינָא, כִּינֵּן דְּאֵינוֹן יְהִיִין רִיחָא לִימִינָא, וַיִּמְיָנָא אֲתַעַר לְגַבִּי עֲלֵמָא עֲלָהּ, מִיָּד עֲלֵמָא תַתָּא אֲתַעַר לְשִׁאֲלָא מַה דְּאַצְטְרִיךְ. מַה כְּתוּב, (בְּרַאשִׁית ל) וְתִאמֵר רַחֵל אֶל לֶאֱהָ תִנִּי נָא לִי מִדוּדָאִי כְּנָף, הֵב לִי בְּרַכְאֵן מִהַהוּא אֲתַעְרוּ, דְּאֵינוֹן דוּדָאִים דְּאַתְעַר לְגַבִּי סִטְרָא יִמִּינָא.

כִּדִּין עֲלֵמָא עֲלָהּ בְּחֶדְוָה, בְּשִׁעֲשׂוּעַ, אֲתִיב לְגַבְהָ, וְאַמְרֵת הַמַּעֲטָה קִחְתָּךְ אֶת אִישִׁי, כַּאֲמָא לְגַבִּי בְּרַתָּא. וְאִי הָכִי

הָעוֹלָם הַתְּחוּמִּים מִתְּעוֹרֵר לְשִׁאֲלָא מַה שֶׁצְּרִיךְ. מַה כְּתוּב? וְתִאמֵר רַחֵל אֶל לֶאֱהָ תִנִּי נָא לִי מִדוּדָאִי כְּנָף. תֵּן לִי בְּרִכּוֹת מֵאוֹתָהּ הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל אוֹתָם דוּדָאִים שֶׁמִּתְּעוֹרֵר לְצַד הַיְמִין.

כַּלְפֵי הַבַּת הַזוֹ, [וְשֵׁי] שֶׁהַבַּת הַזוֹ אֶהְיֶה אֵלֶיהָ תָּמִיד, מִשּׁוּם שֶׁהִיא בַּת יַחֲדָה בֵּין שְׁשֵׁה בָּנִים, וְלִכְל אֹתָם שֶׁשֶׁת הַבָּנִים חִלַּק לָהֶם חֻלְקִים וְאוֹצְרוֹת וּמִתְנַזּוֹת, וְלֹא לֹא חִלַּק, וְאֵין לָהּ יִרְשָׁה כְּלוּם, וְעַל כֵּן זֶה הוּא מִשְׁגִּיחַ בָּהּ בְּתִשּׁוּבָהּ וְאֶהְיֶה יוֹתֵר מִן הַכֹּל.

בְּאַהֲבָה שְׁלוֹ הוּא קוֹרֵא לָהּ בַּת. לֹא הִסְפִּיק לוֹ זֶה, וְקָרָא לָהּ אַחֹת. לֹא הִסְפִּיק לוֹ זֶה, קָרָא לָהּ אִם בְּשֵׁם אִמּוֹ. לֹא הִסְפִּיק לוֹ זֶה, קָרָא לָהּ בְּשֵׁמוֹ, שֶׁכְּתוּב וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תַּמְצָא, חֲכָמָה וְדָאִי. וְעַל כֵּן הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן אוֹמֵר לָהּ, הִמְעַט קָחְתָּ אֶת אִישִׁי, דְּכָל רַחֲמֵי דִּילִיָּה אֶתְמַשְׁךְ לָךְ לְגַבְךָ וְעַל דָּא. בְּשַׁעֲשׁוּעָא וּרְחִימוּ אִימָא לְגַבֵּי בְּרַתָּא.

מָה אֶתִּיבַת אִיְהִי, (בראשית ל) לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלֵּילָהּ. בְּכָל אֶתֶר, לָכֵן, שְׁבוּעָה אִיְהִי. יִשְׁכַּב, מֵהוּ יִשְׁכַּב. אֲלֵא שְׂכִיבָה בְּכָל אֶתֶר תְּקוּנָא דְנוֹקְבָא לְגַבֵּי דְכוּרָא, לְאַעְלָא בַּה צִיּוּרָא דְאַתְוּוֹן פְּלֵהוּ, וְדָא אִיְהוּ יִשְׁכַּב, י"ש פ"ב. י"ש דָּא אִיְהוּ עֲלִמָא עֲלֵאָה, (ס"א כ"ב ר"א) רְזָא דְאוּרִייתָא נְקוּדָה טְמִירָא, דְאַתְעֵר לְגַבֵּה כ"ב אֶתְוּוֹן, וְדָא הוּא יִשְׁכַּב, י"ש עֲלִמָא דְאַתִּי, דְכְּתִיב, (משלי ח) לְהִנְחִיל אוֹהֲבֵי יִשׁ. כ"ב נְקוּדָה עֲלֵאָה דְאַעִיל כָּל כ"ב אֶתְוּוֹן. רְזָא דְכָל אוּרִייתָא. וְדָא הוּא יִשְׁכַּב, יִשְׁכַּב עִמָּךְ יַעֲקֹב לֹא כְּתִיב, אֲלֵא יִשְׁכַּב עִמָּךְ. הֵהוּא טְמִירָא דְאַתְחַזִּי לְאַתְעֵרָא לְגַבְךָ, וְכֹלָא בְּאַתְעֵרוּ דְאִינוּן (דְּבוֹלָהּ) דוּדָאִים, וְכֹלָא כְּתִיב בְּרַחֲמֵי.

בְּרַחֲמֵי דִּילִיָּה קָרָא לָהּ בַּת, לֹא סְפִיק לִיָּה דָּא, וְקָרָא לָהּ אַחֹת, לֹא סְפִיק לִיָּה דָּא, קָרָא לָהּ אִם בְּשׁוּם אִמִּיָּה, לֹא סְפִיק לִיָּה דָּא, קָרָא לָהּ בְּשֵׁמִיָּה, דְכְּתִיב, (איוב כח) וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תַּמְצָא, חֲכָמָה וְדָאִי. וְעַל דָּא, עֲלִמָא עֲלֵאָה אֶמְרַת לְגַבֵּה, הִמְעַט קָחְתָּ אֶת אִישִׁי, דְכָל רַחֲמֵי דִּילִיָּה אֶתְמַשְׁךְ לָךְ לְגַבְךָ וְעַל דָּא. בְּשַׁעֲשׁוּעָא וּרְחִימוּ אִימָא לְגַבֵּי בְּרַתָּא.

מָה אֶתִּיבַת אִיְהִי, (בראשית ל) לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלֵּילָהּ. בְּכָל אֶתֶר, לָכֵן, שְׁבוּעָה אִיְהִי. יִשְׁכַּב, מֵהוּ יִשְׁכַּב. אֲלֵא שְׂכִיבָה בְּכָל אֶתֶר תְּקוּנָא דְנוֹקְבָא לְגַבֵּי דְכוּרָא, לְאַעְלָא בַּה צִיּוּרָא דְאַתְוּוֹן פְּלֵהוּ, וְדָא אִיְהוּ יִשְׁכַּב, י"ש פ"ב. י"ש דָּא אִיְהוּ עֲלִמָא עֲלֵאָה, (ס"א כ"ב ר"א) רְזָא דְאוּרִייתָא נְקוּדָה טְמִירָא, דְאַתְעֵר לְגַבֵּה כ"ב אֶתְוּוֹן, וְדָא הוּא יִשְׁכַּב, י"ש עֲלִמָא דְאַתִּי, דְכְּתִיב, (משלי ח) לְהִנְחִיל אוֹהֲבֵי יִשׁ. כ"ב נְקוּדָה עֲלֵאָה דְאַעִיל כָּל כ"ב אֶתְוּוֹן. רְזָא דְכָל אוּרִייתָא. וְדָא הוּא יִשְׁכַּב, יִשְׁכַּב עִמָּךְ יַעֲקֹב לֹא כְּתִיב, אֲלֵא יִשְׁכַּב עִמָּךְ. הֵהוּא טְמִירָא דְאַתְחַזִּי לְאַתְעֵרָא לְגַבְךָ, וְכֹלָא בְּאַתְעֵרוּ דְאִינוּן (דְּבוֹלָהּ) דוּדָאִים, וְכֹלָא כְּתִיב בְּרַחֲמֵי.

בְּרַחֲמֵי דִּילִיָּה קָרָא לָהּ בַּת, לֹא סְפִיק לִיָּה דָּא, וְקָרָא לָהּ אַחֹת, לֹא סְפִיק לִיָּה דָּא, קָרָא לָהּ אִם בְּשׁוּם אִמִּיָּה, לֹא סְפִיק לִיָּה דָּא, קָרָא לָהּ בְּשֵׁמִיָּה, דְכְּתִיב, (איוב כח) וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תַּמְצָא, חֲכָמָה וְדָאִי. וְעַל דָּא, עֲלִמָא עֲלֵאָה אֶמְרַת לְגַבֵּה, הִמְעַט קָחְתָּ אֶת אִישִׁי, דְכָל רַחֲמֵי דִּילִיָּה אֶתְמַשְׁךְ לָךְ לְגַבְךָ וְעַל דָּא. בְּשַׁעֲשׁוּעָא וּרְחִימוּ אִימָא לְגַבֵּי בְּרַתָּא.

וְיָבָא יַעֲקֹב - זו תפארת הקדושה, מאותה השדה שלוקחת את כל הברכות, שכתוב בו אשר ברכו ה'. בערב, למה בערב? אלא בערב שכתוב (בראשית כד) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב. בזמן שהתעורר יצחק אביו לשדה הזו ולקח אותו, שהרי יצחק לא מתעורר לשדה הזו. כיון שהסתלק